

Percutane Transluminale Angioplastiek (PTA) van de slagaders in buik en benen

Chirurgie

Inleiding

U wordt binnenkort opgenomen voor een Percutane Transluminale Angioplastiek (PTA), dit wordt ook wel 'dotteren' genoemd. Deze folder geeft algemene informatie over een dotterbehandeling van de slagaders in de buik en benen.

Wat is een dotterbehandeling?

Dotteren is een veel uitgevoerde behandeling, waarbij met behulp van een ballon de vernauwde slagader van binnenuit weer doorgankelijk gemaakt wordt. De behandeling wordt uitgevoerd door een vaatchirurg. Een vaatchirurg brengt tijdens de operatie, een dun slangetje (katheter) in de bloedvaten naar bepaalde organen in het lichaam. Door deze katheter kunnen vervolgens kleine instrumenten (dotterballonnen en / of stents) ingebracht worden.

Vorbereiding

De volgende informatie is belangrijk als voorbereiding op de behandeling:

- gebruikt u bloedverdunnende medicijnen, zoals acenocoumarol (Sintrommitis), fenprocoumon (Marcoumar), clopidogrel (Plavix / Vatoud / Iscover / Grepid) of Apixaban, dan kan het zijn dat u hier vijf tot zeven dagen voor de ingreep mee moet stoppen. Of dit voor u geldt, is afhankelijk van de behandeling die u ondergaat en van uw persoonlijke situatie. Bij het Opnameplein vertelt men u, in opdracht van uw behandelend arts, wanneer u met de bloedverdunnende medicijnen moet stoppen. Gebruikt u alleen carbasalaatcalcium (Ascal), Acetylsalicylzuur of Clopidogrel (Plavix / Vatoud / Iscover / Grepid), dan hoeft u niet te stoppen;
- wanneer u een verminderde nierfunctie heeft, vertelt uw arts en / of verpleegkundig specialist u met welke medicijnen u tijdelijk moet stoppen. Het gebruik van Metformine, diuretica (plastabletten) en NSAID's (Diclofenac, Ibuprofen, Naproxen) kan in combinatie met contrastvloeistof schadelijk zijn voor uw nieren;
- heeft u een allergie, geef dit dan aan bij uw behandeld arts / verpleegkundig specialist of bij de verpleegkundige! Bij dit onderzoek is het met name belangrijk om te weten of u een contrastallergie heeft;
- zorg dat u bij uw bezoek aan een arts / verpleegkundig specialist of bij opname altijd een medicijnpaspoort bij u draagt, met daarop vermeld uw huidige medicijn gebruik. U kunt dit paspoort opvragen bij uw apotheek.

De opname

U meldt zich op de dag van de behandeling op de nuchtere opname unit (NOU). De secretaresse van de NOU licht een verpleegkundige in, die de opname verder verzorgt.

Op de NOU controleert een verpleegkundige samen met u de gegevens. Indien nodig vindt er bloedonderzoek plaats. Voorafgaand aan de operatie krijgt u een infuus om een directe toegangsweg naar de aderen te krijgen. Hierdoor kunnen eventueel medicijnen worden toegediend tijdens de dotterbehandeling. Heeft u een verminderde nierfunctie, dan krijgt u via een infuus extra vocht toegediend om de nieren maximaal te beschermen.

U mag zes uur voor de operatie niets meer eten en twee uur voor de operatie niets meer drinken. Medicijnen mag u met een slokje water innemen. Bovenstaande kan afwijken indien dit met de arts is overlegd. Indien u bekend bent met diabetes, volgen wij een pré- operatief diabetesbeleid, waarbij uw suikergehalte nauwkeurig in de gaten wordt gehouden.

Tijdens de operatie draagt u alleen een operatiejasje (geen pyjamabroek of onderbroek).

Nadat de operatie is uitgevoerd, gaat u naar de uitslaapkamer (Recovery). De recoveryverpleegkundige controleert uw bloeddruk, uw pols en de aanprikplaats in de lies. Als de controles stabiel zijn, mag u naar de verpleegafdeling. Daar worden de controles met regelmaat uitgevoerd. In principe mag u een dag na de operatie naar huis. In sommige gevallen mag u dezelfde dag naar huis, dit wordt dan met u besproken.

De dagelijkse medische gang van zaken op de verpleegunit wordt gecoördineerd door de verpleegkundig specialist en de zaalarts, zij bespreken de opgenomen patiënten dagelijks met de vaatchirurgen. Een verpleegkundig specialist is

een verpleegkundige met een aanvullende master opleiding, die zich richt op de totale zorgverlening, zowel medisch als verpleegkundig.

De verpleegkundig specialist neemt een aantal taken over van de arts, voert medische en gespecialiseerde handelingen uit en informeert u en uw familie over behandelmethoden. Dit gebeurt onder toezicht van de arts. Bij twijfel of problemen overlegt de verpleegkundig specialist altijd met de arts.

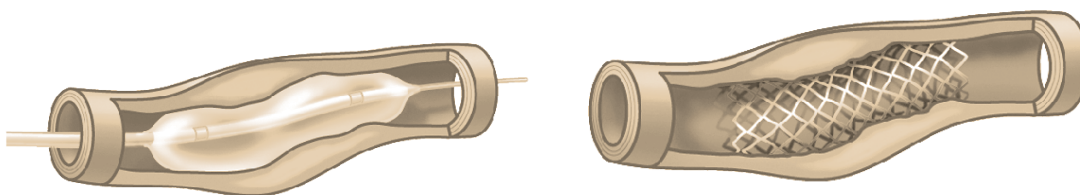
De behandeling

Tijdens de operatie wordt het afgesloten deel van het bloedvat met een katheter/voerdraad gepasseerd.

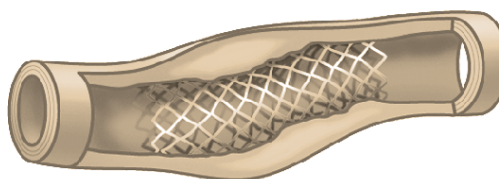
Als de katheter op de goede plek ligt, wordt via de katheter contrastvloeistof in de bloedvaten van uw benen gespoten, zodat er röntgenfoto's gemaakt kunnen worden. Contrastvloeistof zorgt ervoor dat de bloedvaten met röntgenstraling zichtbaar worden.

Aan het uiteinde van de katheter zit een ballon in niet opgeblazen toestand. Als de ballon zich in het vernauwde gedeelte van het bloedvat bevindt, wordt de ballon met behulp van vloeistof opgeblazen en wordt de vernauwing opgerekt (illustratie 1). De ballon blijft dan enige seconden tot minuten opgepompt. Soms moet dit oprekken van het bloedvat een aantal keer achter elkaar gebeuren om een goed resultaat te krijgen.

Sommige vernauwingen veren na het dotteren spontaan terug. Het kan dan nodig zijn om een 'stent' op de plek van de vernauwing te plaatsen. Een stent is een buisje van gevlochten metaal, die opgerold om de ballonkatheter zit. Bij het opblazen, ontvouwt de stent zich en wordt deze in de vaatwand gedrukt. Indien nodig kan op deze manier de vernauwing beter opgehouden worden (illustratie 2).

Illustratie 1 dotteren

Illustratie 2 stent

Na afloop van de dotterbehandeling wordt de katheter verwijderd en sluit de vaatchirurg het gaatje in de slagader af door een closure device (een plug) of door een hechting van het bloedvat aan te brengen. Na de operatie moet u twee uur platte bedrust houden, waarna u weer mag mobiliseren.

Soms lukt het niet om een plug te plaatsen of blijft de lies wat nabloeden. In dat geval krijgt u een drukverband en moet u 6 uur bedrust houden, waarvan 2 uur platte bedrust. Het drukverband moet blijven zitten tot de volgende ochtend, maar u mag na de 6 uur bedrust wel mobiliseren met drukverband.

Na de behandeling

Na de operatie mag u gelijk weer eten en drinken als u goed wakker bent. Het is belangrijk dat u na de operatie veel drinkt, zodat u de contrastvloeistof snel kwijtraakt.

U heeft ook een infuus. Dit mag de volgende dag verwijderd worden.

Voor ontslag controleert de zaalarts of de verpleegkundig specialist of de aanprikplaats in de liesslagader goed dicht is. Bij twijfel wordt er een echo gemaakt. Daarnaast wordt u verteld welke bloedverdunnende medicijnen u moet gebruiken. Dit is afhankelijk van de bloedverdunders die u voor de dotterbehandeling gebruikte. Gebruikt u alleen (Clopidogrel ((Plavix / Vatoud / Iscover / Grepid), dan moet u na de dotterbehandeling met stentplaatsing een half jaar een extra bloedverdunner Carbasalaatcalcium (Ascal) of Acetylsalicylzuur gebruiken.

Gebruikte u andere bloedverdunders, dan wordt met u besproken welk bloedverdunnend medicijn u moet gebruiken. Zo nodig komt er een laborant op de verpleegunit om de bloeddruk aan uw armen en benen te meten om te kijken of de doorstroming van de slagaderen goed is, dit wordt ook wel een enkelarmindex genoemd.

Leefregels

U krijgt een informatiefolder over de plug die bij u geplaatst is. Hier staan ook de leefregels in die bij u van toepassing zijn.

Douchen is geen probleem. Na het plaatsen van een plug mag u een aantal dagen niet in bad.

U mag de eerste dagen niet zwaar tillen. Als uw lies aangeprikt is, adviseren wij u de eerste dagen niet teveel te lopen. Kleine stukjes in en om het huis is geen probleem, maar vermijd langere afstanden. Dit geldt ook voor het fietsen. Wij raden u aan het traplopen de eerste dag zoveel mogelijk te beperken. Als u de trap op loopt, zet dan eerst het 'goede' been neer en zet vervolgens het 'aangeprikte' been bij. U mag na de operatie autorijden als u zich weer goed voelt.

Bijverschijnselen

Zoals bij iedere behandeling, kunnen ook bij het dotteren bijverschijnselen optreden.

Mogelijke bijverschijnselen zijn:

- een gevoelige / dikke / blauwe lies rondom de insteekopening. Hierover hoeft u zich geen zorgen te maken. Dit kan een aantal weken aanhouden en gaat nagenoeg altijd spontaan over;
- een paar druppels bloed uit de plek in uw lies waar u geprikt bent. Dit is een onschuldig verschijnsel, afplakken met een pleister is voldoende;
- een bloedpropje in een bloedvat in het been. Het is dan soms noodzakelijk u snel te opereren om het bloedpropje te verwijderen;
- een allergische reactie op het contrastmiddel wanneer u overgevoelig blijkt te zijn voor jodium;
- een toenemende zwelling in uw lies. Is dit het geval, neemt u dan tijdens werkdagen contact op met het secretariaat van de polikliniek Chirurgie, in het weekend met de Spoedpost, telefoon (053) 4 87 33 33.

Controle afspraken

Na drie maanden krijgt u een controle afspraak bij de vaatchirurg of verpleegkundig specialist met voordien een bloeddrukmeting.

Indien u vocht heeft gekregen vanwege een verminderde nierfunctie, dan moet u een aantal dagen na ontslag nogmaals bloed laten prikken. Hiervoor krijgt u van de verpleegkundige een afspraak, de uitslag wordt u telefonisch medegedeeld.

Aanvullende informatie

Meer algemene informatie over PTA / dotteren vindt u bijvoorbeeld op de

- website www.hartenvaatgroep.nl
- website www.hartstichting.nl

Belangrijke contactgegevens

Onderstaande telefoonnummers kunnen voor u van belang zijn:

- Vaatchirurgie, Verpleegunit C4, route C44, telefoon (053) 4 87 25 87;
- Short Stay Chirurgie, Verpleegunit C6, route C61, telefoon (053) 4 87 28 74;
- Poliklinieken Chirurgie
 - Secretariaat vaatchirurgie Enschede, route B11 chirurgie, telefoon (053) 4 87 34 42;
 - Chirurgie Oldenzaal, route 159, telefoon (053) 4 87 34 40.

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de specialist, verpleegkundig specialist of verpleegkundige dan om nadere uitleg.